

Nr 527

Av herr **Westberg m. fl.**, om anslag för tryckning av riksantikvarie-
ämbetets fornlämningsregister.

(Lika lydande med motion nr 414 i Första kammaren)

Vid beslut år 1937 om utgivande av ny ekonomisk karta över Sverige i skala 1: 10 000 bestämde riksdagen, att alla lagskyddade synliga fornminnen skulle redovisas på denna. Det var en gammal tankegång som på detta sätt realiserades. Redan 1643 fick rikets lantmätare instruktion om att de vid sina förrättningar skulle ta hänsyn till de förekommande fornlämningar som borde bevaras. Under 1660- och 1680-talen utfördes i samma syfte ett slags riksinventering kallad Ransakningar om Antiquiteterna.

Dessa intentioner har alltså kommit att fullföljas på ett modernt sätt genom den riksomfattande fornminnesinventering, som riksantikvarieämbetet har utfört och alltjämt utför i samarbete med rikets allmänna kartverk. För närvarande har större delen av Sverige färdigställts. Sammanlagt har ca 411 000 fornlämningar förtecknats fördelade på ca 50 000 platser.

Detta arbete, som har visat sig vara av största vetenskapliga vikt, är av avgörande betydelse vid samhällsplaneringen, t.ex. vid upprättande av stadsplaner och byggnadsplaner, vid vägbyggen, grustäcker, fritidsbebyggelse m. m.

Arbetet lider emellertid av en mycket stor brist. Det finns ingen tryckt beskrivning över de fornlämningar, som är redovisade på Ekonomisk karta över Sverige. Detta innebär en avsevärd inskränkning av kartans användbarhet och vållar svårigheter och kostnader för alla, som av olika anledningar behöver använda sig av riksantikvarieämbetets fornlämningsregister. För närvarande måste nämligen i olika sammanhang särskilda utdrag göras ur arkivmaterialet, vilket är tidsödande och i längden onödigt kostnadskrävande. Vid upprepade tillfällen har därför behovet av en tryckt fornlämningsförteckning framhållits. Särskilt bör uppmärksammas de ökade och berättigade krav som myndigheter, landsantikvarier och allmänhet ställer på att tryckt beskrivning skall finnas tillgänglig över landets fasta fornlämningar.

Synnerligen allvarliga är också att originalmaterialet, som består av i fält gjorda blyertsanteckningar, användes som arbetsmaterial i det dagliga ar-

betet och därvid nernötes. De gjorda beskrivningarna är visserligen icke oersättliga men det medför mycket dryga kostnader att ersätta dem.

Riksantikvarieämbetet har genom beslut av 1966 års riksdag erhållit ett anslagsbidrag för renskrift och utredigering av materialet. En person har härigenom kunnat anställas på $\frac{1}{3}$ -tid i lönegrad A 11. Detta möjliggör emellertid icke en publicering av materialet inom överskådlig tid. Ett årligt anslag om ca 50 000 kr. är erforderligt för renskrift, redigering och tryckning av riksantikvarieämbetets fornlämningsregister till Ekonomisk karta över Sverige.

En publicering av landets fasta fornlämningar är ett klart riksintresse och av stor betydelse för myndigheter och enskilda och jämväl för skolans hembygdsundervisning samt för spridande av kännedom om fornlämningarna. I längden skulle en sådan tryckt förteckning innebära en besparing.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att bevilja 50 000 kr. för budgetåret 1967/68 till åtgärder för tryckning av riksantikvarieämbetets fornlämningsregister.

Stockholm den 26 januari 1967

Olle Westberg (fp)

Lennart Mattsson (cp)

Jöns Nilsson (h)

i Bästekille
